

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เพื่อพัฒนาทักษะความแหวทางวัฒนธรรม

Project-Based Learning Combined with Collaborative Learning
to Develop Cultural Sensitivity Skills

Received: October 2, 2025

Revised: November 20, 2025

Accepted: December 8, 2025

กรีกมล หนูเกื้อ¹ และธชมล กำล้งเกื้อ^{2*}

kreekamon Nukur¹ and Thachamon Kamlangkuea^{2*}

^{1, 2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง หมู่ 2 ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง 93210

^{1, 2} Faculty of Education, Thaksin University, Phatthalung Campus, 2, Ban Phrao, Pa Phayom, Phatthalung, 93210

*Corresponding Author, E-mail: mmae.kkam@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะความแหวทางวัฒนธรรม ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ที่ลงทะเบียนในรายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง 2) แบบวัดความแหวทางวัฒนธรรม จำนวน 1 ฉบับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความแหวทางวัฒนธรรมหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทักษะความแหวทางวัฒนธรรม

Abstract

This research aimed to compare Cultural Sensitivity Skills through project-based learning and collaborative learning before and after learning. The sample consisted of 32 undergraduate students at Thaksin University, Phatthalung Campus, who registered for Multilingual Education for Learning in the first semester of the 2025 academic year. The research instruments consisted of 1) three lesson plans and 2) Cultural Sensitivity Scale. The statistics used for data analysis included mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and the t-test. The results of the research found that cultural sensitivity skills were significantly higher after project-based learning combined with cooperative learning, compared to before learning, at the .05 level.

Keywords : Project-based learning, Collaborative learning and cultural sensitivity skills

บทนำ

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารทางสังคม สังคมไทยเป็นสังคมหลายภาษา ที่มีภาษาไทยกลางเป็นภาษาราชการ และยังมีภาษาถิ่นใช้อยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคใต้ ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติ หลากศาสนา หลายวัฒนธรรม เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ดังที่ Boonyasaranai (2013, p. 115) กล่าวว่า การดำรงอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนของประชากรในประเทศไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันและมีอยู่ทั่วทั้งประเทศไทย ยกตัวอย่างชุมชนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นอกจากจะใช้ภาษามลายูกันภายในครอบครัวและชุมชนแล้ว ก็ยังมีการใช้ชุดตัวอักษรยาวีของภาษาอาหรับเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนาอิสลามรวมทั้งยังมีการใช้ภาษาไทยปักษ์ใต้และภาษาจีนในชุมชนท้องถิ่นและยังต้องใช้ภาษาไทยกลางในการติดต่อกับทางราชการ ทั้งนี้คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งมีผู้เรียนมาจากหลายพื้นที่ในภาคใต้ ส่งผลให้ในคณะศึกษาศาสตร์เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน

ความแวดไวทางวัฒนธรรม (Cultural sensitivity) คือ ความสามารถในการปรับตัว ปรับความคิด เปิดรับและยืดหยุ่นในการปฏิสัมพันธ์และเปิดใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าและแสดงออกต่อความต่างทางวัฒนธรรมได้เหมาะสม อันจะเป็นการทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Nuktong (2018, p. 2) กล่าวว่า ความแวดไวทางวัฒนธรรม คือ การเห็นคุณค่าและยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมอันนำมาซึ่งการแสดงพฤติกรรมในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ความแวดไวทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีความเข้าใจและซาบซึ้งในความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรมทั้งภายในกลุ่มท่ามกลางหรือระหว่างกลุ่ม การแสดงออกซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน ผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมย่อมแสดงออกต่อผู้อื่นด้วยความเคารพและใส่ใจ และ Fritz et al. (2005, p. 54) ได้กล่าวว่า ความแวดไวทางวัฒนธรรม คือ ความสามารถทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ในความต่างวัฒนธรรม ความแวดไวทางวัฒนธรรม ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและการยืดหยุ่นทางวัฒนธรรม

รายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ เป็นรายวิชาบังคับของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยมีจุดมุ่งหมายของรายวิชา คือ ประยุกต์ใช้พหุภาษาเพื่อการสื่อสารในการปฏิบัติงาน สร้างความความสัมพันธ์กับผู้คนในสังคม การสื่อสารเพื่อความเสมอภาคและความเท่าเทียมในบริบทที่สอดคล้องกับบริบทวิชาชีพ โดยมีความคิดว่าเมื่อผู้เรียนออกไปทำงานจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม รวมถึงตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ต่างจากของตน Byrne (1991); Campbell (1998) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษากับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางความรู้ที่หลากหลายเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้เรียนและผู้สอนดังนั้นผู้สอนจะต้องจัดวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบโดยการผสมผสานความรู้จากความรู้เดิมกับความรู้ใหม่จนเกิดเป็นทักษะและความชำนาญส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง โดยจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนั้น Sudrung (2004, p. 39) ได้กล่าวว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน โดยใช้ทักษะกระบวนการในหลาย ๆ ด้าน ใช้วิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนและปฏิบัติตามขั้นตอนจนได้ผลงานหรือคำตอบที่ชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ ผู้เรียนจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเท่านั้น และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ Kaemanee (2024) ได้กล่าวว่า การ

จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 2- 6 คน ช่วยกันเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

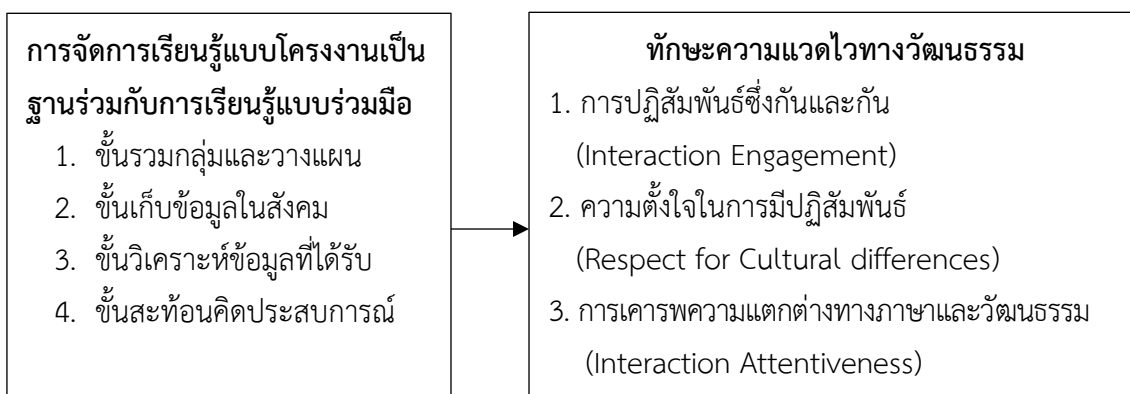
จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงเล็งเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยแต่ละคนอาจมี ภูมิหลังที่ต่างกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่าง ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรม นำไปสู่ทักษะที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสารในการปฏิบัติงาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในสังคมพหุวัฒนธรรม ได้อย่างเหมาะสม อันเป็นจุดมุ่งหมายของรายวิชา ซึ่งทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน ในรายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้คือทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในรายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความแวดไว ทางวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้นำไปใช้ในวิชาชีพของตนในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเป็นฐานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ที่ลงทะเบียนรายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 145 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 32 คน

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 3 แผน มีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 พัฒนาร่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 3 แผน ประกอบไปด้วย 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ 2) พหุภาษาเพื่อการสื่อสารในสังคมพหุวัฒนธรรม และ 3) การมีส่วนร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรม แผนละ 4 คาบ

2.3 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์กลุ่มหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน 2) อาจารย์ประจำกลุ่มวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน และ 3) อาจารย์ประจำกลุ่มหลักสูตรการสอนศิลปศาสตร์จำนวน 1 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ในด้านความสอดคล้องตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (CLOs) จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมทุกด้านมากกว่า 3 ขึ้นไป จากเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ จากผลการพิจารณาพบว่าส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุดที่ระดับคะแนน 4.33 และส่วนที่มีค่าความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ระดับคะแนน 3.33

3. แบบวัดทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบวัดประเภทอัตนัย มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ 1) แบบวัดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 2) ความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์ และ 3) การเคารพความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดการพัฒนาแบบวัดทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม ดังนี้

3.1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลและความแวดไวทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลความแวดไวทางวัฒนธรรม

3.2 พัฒนาร่างแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubrics Score โดยปรับจากแนวคิดการวัดความแวดไวทางวัฒนธรรมของ Chen and Starosta (2000) ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 1) การปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจำนวน 2 ข้อ 2) ความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์ จำนวน 2 ข้อ และ 3) การเคารพความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมจำนวน 2 ข้อ รวม 6 ข้อ

3.3 นำร่างแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์กลุ่มหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน 2) อาจารย์ประจำกลุ่มวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน และ 3) อาจารย์ประจำกลุ่มหลักสูตรการสอนศิลปศาสตร์ จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

3.4 นำแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรม ไปทดลองใช้กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบวัด นำมาวิเคราะห์อำนาจจำแนก โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 จำนวนด้านละ 1 ข้อ รวม 3 ข้อ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาร์ค (Cronbach's alpha) ของแบบวัดทั้งฉบับ ซึ่งผลการคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเตรียมการทดลองจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแจ้งแก่นิสิตให้ทราบถึงวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรม

4.3 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนิสิต มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

4.3.1 ขั้นรวมกลุ่มและวางแผน ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มให้มีสมาชิกที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม และตั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงงานในการศึกษาสังคม พหุภาษาและ วัฒนธรรมในสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ พร้อมทั้งวางแผนในการศึกษาการใช้ภาษาหรือวัฒนธรรม ที่เป็นลักษณะสังคมพหุภาษาและวัฒนธรรม โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาชุมชน

4.3.2 ขั้นเก็บข้อมูลในสังคม ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านเครื่องมือในการศึกษาชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในโครงงาน

4.3.3 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลตามบริบทของสังคมหรือชุมชน ที่ตนเองได้เก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยการอภิปรายไตร่ตรอง วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมไปถึง ข้อเท็จจริงจากแหล่งข้อมูลรวมถึงหลักฐานต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวม เพื่อหาข้อสรุปและวางแผนทางในการนำเสนอ

4.3.4 ขั้นสะท้อนคิดประสบการณ์ ผู้เรียนสรุปข้อมูลจากการทำโครงงาน แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ประสบการณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ตนได้เก็บข้อมูล สะท้อนคิด เกี่ยวกับการแสดงออกของตนและบุคคลอื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ทางภาษาที่ได้รับ

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดความแวดไวทางวัฒนธรรม

4.5 ผู้วิจัยสรุปผลการจัดการเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent)

6. สถิติที่วิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

6.2 การทดสอบค่าที (t-test for dependent)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความแวดไवाทางวัฒนธรรม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยแบบวัดความแวดไवाทางวัฒนธรรม มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	จำนวน ผู้เรียน	M	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	32	4.95	1.32	10.84*	.00
หลังเรียน		7.85	1.31		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะความแวดไवाทางวัฒนธรรมก่อนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยความแวดไवाทางวัฒนธรรมอยู่ที่ 4.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.32 และหลังการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยทักษะความแวดไवाทางวัฒนธรรมอยู่ที่ 7.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.31 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทักษะความแวดไवाทางวัฒนธรรมหลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบทักษะความแวดไवाทางวัฒนธรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 คือขั้นรวมกลุ่มและวางแผน เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและทำโครงงานด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ และขั้น 2 เก็บข้อมูลในสังคม โดยให้นิสิตแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาหรือตอบคำถามที่ตนเองสนใจ โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ และการนำเสนอผลงาน โดยนิสิตก็ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้จากการทำกิจกรรมกลุ่ม และมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ รวมถึงขั้นสะท้อนคิดประสบการณ์ ซึ่งเป็นขั้นที่ 3 - 4 ของกระบวนการจัดการเรียนรู้และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าวช่วยให้นิสิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kokotsaki al et. (2016) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based learning: PBL) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีลักษณะเด่นคือความเป็นอิสระของนักเรียน การสำรวจเชิงสร้างสรรค์ การตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการสะท้อนกลับในการปฏิบัติงานจริง มีการศึกษาในบริบทที่หลากหลายและในช่วงต่างๆ ของการศึกษา และ Sudrung (2004, p. 39) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการทำโครงงานเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน โดยใช้ทักษะกระบวนการในหลาย ๆ ด้าน ใช้วิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนและปฏิบัติตามขั้นตอนจนได้ผลงานหรือคำตอบที่ชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ ผู้เรียนจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเท่านั้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือก็เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกลไกของการพึ่งพาอาศัยกันอย่างมีพลังในทางบวก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และความรับผิดชอบ

ทั้งในระดับบุคคลและกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1987) กล่าวว่า เป็นการเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 3-5 คนโดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกัน เช่น เพศ เชื้อชาติ ความสามารถทางการเรียน เป็นต้น ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกัน และ Kaemanee (2024) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 2-6 คนช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเริ่มตั้งแต่กระบวนการรวมกลุ่มและวางแผนที่สมาชิกมีความหลากหลาย เก็บข้อมูลในสังคมพหุวัฒนธรรม จากนั้นมีการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน และสะท้อนคิดประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากที่กล่าวไปข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนมีทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรมที่สูงขึ้น เนื่องด้วยการพัฒนาทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรมคือต้องพัฒนาความสามารถในการปรับตัว ปรับความคิด เปิดรับ และยืดหยุ่นในการปฏิสัมพันธ์และเปิดใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าและแสดงออกต่อความต่างทางวัฒนธรรมได้เหมาะสม อันจะเป็นการทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพหุภาษาเพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะนี้ในกระบวนการของการทำงานเป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมและเปิดรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์ การเคารพความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuktong (2018) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ดีหากผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในบริบทและสถานการณ์ที่มีความหลากหลายควบคู่กับวัฒนธรรมผ่านกระบวนการสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับเมื่อผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และมีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองทางภาษาและวัฒนธรรมหลังจากการได้รับประสบการณ์จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างทางด้านทัศนคติและการแสดงออกของผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ความแวดไหวทางวัฒนธรรมเป็นทักษะที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปรับใช้ได้ ในสังคมพหุวัฒนธรรม หรือการปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำการพัฒนาทักษะนี้ ไปปรับใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผู้เรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความแวดไหวทางวัฒนธรรมต่อไป

1.2 ผู้สอนสามารถปรับใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีในชั้นเรียนได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้ความแวดไหวทางวัฒนธรรมในบริบทต่าง ๆ และศึกษากลุ่มผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายเพื่อให้เกิดมุมมองของความเป็นสังคมและวัฒนธรรมในมิติที่กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทักษะการปรับตัว และความยืดหยุ่น โดยอาจนำการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเพื่อพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้กับผู้เรียนต่อไปได้

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นถือเป็นทักษะที่คนรุ่นใหม่ต้องศึกษาและเรียนรู้ เพื่อฝึกการปรับตัว ปรับความคิด เปิดรับ และยืดหยุ่นในการปฏิสัมพันธ์และเปิดใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าและแสดงออกต่อความต่างทางวัฒนธรรมได้เหมาะสม ทักษะความแวดไหวทางวัฒนธรรม การปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์ และการเคารพความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาตนเองให้อยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างสันติ ทั้งนี้ความแวดไหวทางวัฒนธรรมยังเป็นส่วนหนึ่งของความตระหนักรู้ทางสังคม วัฒนธรรมซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย ยอมรับ และเข้าใจความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานต่อไปในอนาคต ซึ่งจากการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเท่าเทียม ในสังคมพหุวัฒนธรรม และผู้ที่สนใจการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้สามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการชั้นเรียนของตนได้ นอกจากนี้ในการเรียนระดับอุดมศึกษาที่ผู้เรียนมีความหลากหลายทางสังคมพหุวัฒนธรรมทักษะความแวดไหวทางวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้สอนสามารถปลูกฝังและมีการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับสาระเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ได้

References

- Boonyasaranai, P. (2013). The Politics on Languages in Thai Society. *Journal of Social Sciences, Chiang Mai University*, 25(2), 109–135.
retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jss/article/view/172922> (in Thai)
- Byrne, D. (1991). *Teaching Writing Skills* (5th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Campbell, C. (1998). *Teaching Second-Language Writing: Interacting with Text*. Boston: Heinle & Heinle.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The development and validation of the intercultural sensitivity scale. *Human Communication*, 3(1), 1-15.
retrieved from https://digitalcommons.uri.edu/com_facpubs/36
- Fritz, W., Graf, A., Hentze, J., Möllenberg, A., & Chen, G. H. (2005). “An examination of Chen and Starosta's model of intercultural sensitivity in Germany and United States.” *Intercultural Communication Studies*, 14(1), 53-65. https://digitalcommons.uri.edu/com_facpubs/24/
- Johnson, D.W., and Johnson R. T. (1987). *Learning Together & Alone* (2nd ed.). USA.: Prentice Hall International Editions.
- Kaemane, T. (2024). *Teaching Science: Knowledge for Organizing Effective Learning Processes* (27 nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving Schools*, 19(3), 267-277. <https://doi.org/10.1177/1365480216659733>
- Nuktong, P. (2018). *Development of language teaching models based on sociolinguistic theory and experiential learning approaches to enhance cultural sensitivity of secondary school students*. (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sudrung, J. (2004). *A development of the project-based process curriculum to enhance English language skills for upper secondary school students* (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)